

Mūsų pagalba varge - VIEŠPATS, kuris sukūrė dangų ir žemę. /Ps 124,8/

2008 m. liepa Vilniaus ev. reformatų parapijos tarybos informacinis leidinys Nr. 5 (85)
Leidžiamas nuo 1998 m. lapkričio mėn.

Viešpats pašauks mus vardu

Kun.Tomo Sako ordinacijos pamaldoms skirtas pamokslas

Mielos seserys ir broliai Kristuje, šio sekmadienio pamokslas tekstas yra Senojo Testamento Išėjimo knygos 3 perskyrime, nuo 1 iki 7 eilutės:

„Možė ganė savo uošvio Jetro, Midjano kunigo, kaimenę. Nuvaręs kaimenę už dykumos, jis atėjo prie Horebo - Dievo kalno. Viešpaties angelas pasirodė jam degančio krūmo ugnies liepsnoje. Možė žiūrėjo nustebejęs, nes krūmas, nors ir skendėjo liepsnoje, nesudegė. Možė tarė sau: „Turiu eiti pasižiūrėti į šį nuostabų reginį ir pamatyti, kodėl tas krūmas nesudega.“

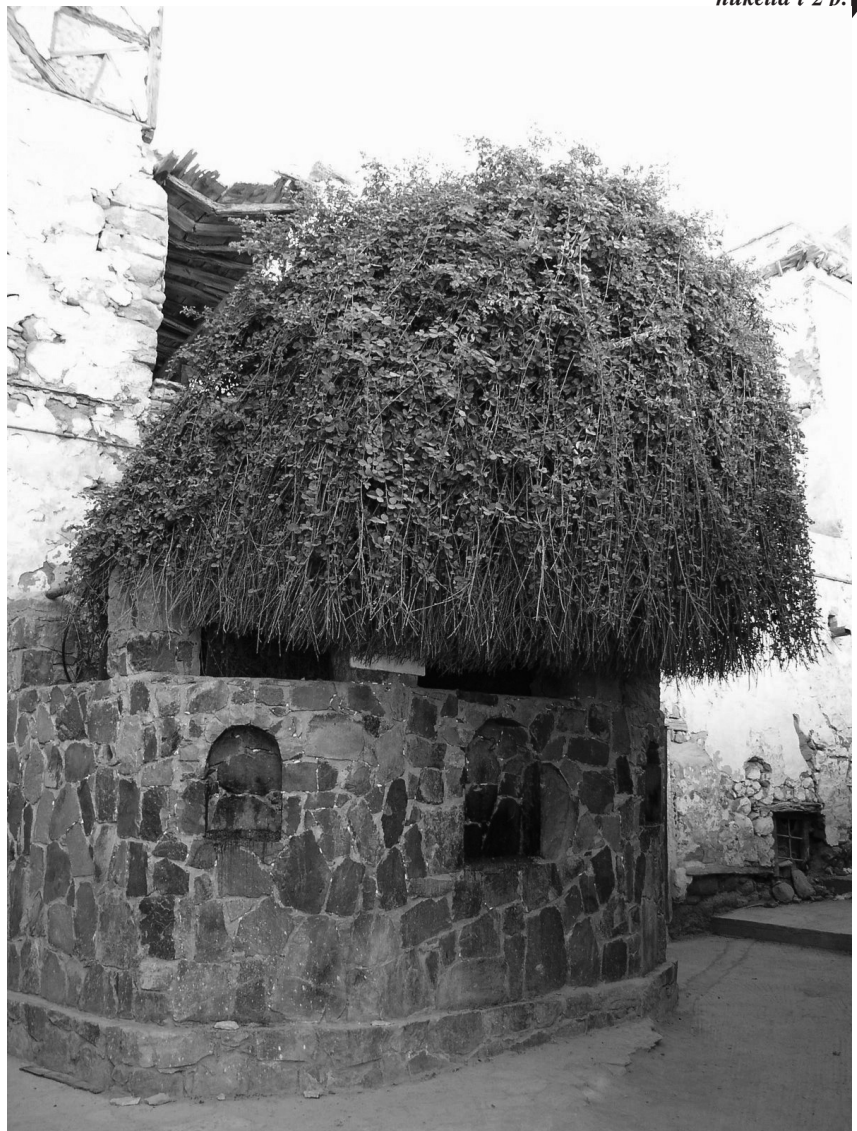
Viešpats pamatė, kad Možė pasuko pasižiūrėti. Dievas pašaukė jį iš degančio krūmo: „Može, Može“–„Aš čia“– atsiliepė tas. Tada jis tarė: „Neik arčiau. Nusiauk apavą, nes vieta, kurioje stovi, yra šventa žemė. Aš esu tavo tėvo Dievas, – toliau kalbėjo jis, – Abraomo Dievas, Izaoko Dievas ir Jokūbo Dievas.“ Možė užsidengė veidą, nes bijojo pažvelgti į Dievą.“

Miela parapija, šioje Senojo Testamento istorijoje aprašomas Dievo pasirodymas Mozei. Tačiau Jis, Dievas, Mozei apsirėškia keistomis aplinkybėmis. Možė, pabėgęs iš Egipto, gano savo uošvio Jetro, Midjano kunigo, kaimenę. Ir staiga, šalia Horebo kalno jis pamato degantį krūmą. Krūmas yra mums įprastas šio pasaulio augalas. Kaip ir degantis krūmas, kurių galima retkarčiais pamatyti dykumose, nes nuo kaitrios dykumos saulės neretai užsidega sudžiūvę dykumų augalai. Tačiau krūmas, kuris dega, bet nesudega,

yra labai neįprastas reiškinys, mūsų suvokiamoje tikrovėje nepažįstamas. Tai prieštarauja visiems gamtos dėsniams. Nesudegantis krūmas neįprastas ne tik mums, klausantiems šios istorijos, bet ir Mozei. Todėl jis apimtas smalsu-

mo nutarė pasižiūrėti iš arčiau į šį stebuklą. Taigi Možė tarė sau: „Turiu eiti pasižiūrėti į šį nuostabų reginį ir pamatyti, kodėl tas krūmas nesudega.“ Ir kuomet šis neįprastas reginys sužadina Mozės smalsumą ir jis ateina prie nesudegančio

nukelta i 2 p. ▶

Artumo krūmas – degantis krūmas prie Sinajaus kalno, kur Viešpats apsirėškė Mozei.

krūmo, Dievas pašaukia Možę. Viešpats pašaukia jį vardu.

Norint suprasti istoriją apie degantį krūmą, nebūtina galvoti, kad joje svarbiausias dėmesys skiriamas neįprastam gamtos reiškiniui – degančiam krūmui. Ko gero atvirksčiai, degantis krūmas tai tik šokiruojanti detalė, kurios tikslas atkreipti mūsų visų dėmesį į daug svarbesnę žinią.

Ši neįprasta istorija vaizduoja žmogaus susitikimą su dieviškąja jėga. Šioje Išėjimo knygos vietoje svarbiausia žinia yra tai, kad Dievas pašaukia Možę. Čia yra aprašomas santykis su Dievu. Jis, Dievas, pasirodo Mozei kaip šio pasaulio objektas, tai yra kaip degantis krūmas. Tačiau toks Dievo apsišaukimas tuo pat metu lieka sunkiai suvokiamas ar net provokuojantis. Krūmas liepsnoja, bet nesudega, o tai yra virš bet kokio mūsų kasdienio gamtos ir pasaulio pažinimo ar supratimo ribų. Degančio krūmo istorija mums sako, kad Dievas nėra koks nors šio pasaulio objektas ar daiktas, kurį būtų galima „nustatyti“ ar „apibrėžti“, naudojant mums įprastus empirinio pasaulio pažinimo metodus. Būtų naivu apie jį kalbėti taip, tartum kalbėtume apie kokią nors keistą krūmo rūšį. Dievas nėra koks nors reiškinys, kurį mes galėtume pasitelkę žmogišką protą ir šiuolaikinius prietaisus ištirti taip, kaip mes pajėgiame ištirti kitus mūsų jau suvoktus bei įvardintus šio pasaulio reiškinius. Neveltui antrasis Dievo įsakymas skelbia: „*Nedirbsi sau drožinio nei jokio paveiklo, panašaus į tai kas yra aukštai danguje, čia, žemėje, ir vandenyse po žeme. Nesilenksi jiems ir negarbinsi jų, nes aš, Viešpats, tavo Dievas, esu pavydulingas Dievas, skiriantis bausmę vaikams už tėvų kalnę iki trečios ir ketvirtos kartos tu, kurie mane atmeta, bet rodantis ištikimą meilę iki tūkstantosios kartos tiems, kurie mane myli ir laikosi mano įsakymų.*“ (Iš. 20,4-6).

Šis draudimas, darytis Dievo paveikslą, savo esme skirtas tam, kad Dievo paveikslas ar atvaizdas nebūtų laikomi Dievu.

Dievas yra daugiau negu galima

pavaizduoti bet kokiais paveikslais ar statulomis.

Dievas peržengia bet kokią mums prieinamą ir suvokiamą tikrovę. Taip pat tikrovė yra platesnė ir įvairesnė negu mes galime ją suprasti.

Teologas Dietrichas Bonhoeferis yra kartą pasakęs, kad „Dievas, kuris yra, tai jo nėra“. Šiuo sakiniu Bonhoeferis nenorėjo pasakyti, kad Dievo nėra, bet tik tai, kad kiekviena kalba apie Dievą ar jo išvaizdavimas negali aprėpti ar pateikti Dievo tokio, koks Jis yra iš tikrųjų.

Ir būtent šiame pamokslo tekste, kur Dievas pasirodo Mozei kaip degantis krūmas, slepiasi stubilnaniai moderni žinia – Dievo neįmanoma pažinti, jeigu Jis pats mums neapsireiškia. Mūsų krikščionių Dievas yra apreiškimo Dievas. Mes tikime, kad Jis apsišauks Mozei degančiame krūme, mes taip pat tikime, kad Dievas siuntė savo vienatinį sūnų, mūsų Viešpatį Jėzų Kristų į šią žemę mūsų nuodėmėms atpirkti. Mūsų krikščioniškas Dievo pažinimas remiasi Dievo apsišaukimu žmonijos istorijoje. Tuo Jis skiriasi nuo filosofų suprantamo Dievo, kurie bando Jį pažinti tik proto pagalba.

Būtent požiūris, kad Dievo pažinimas yra įmanomas tik Jo paties apsišaukimo valia, yra labai šiuolaikiškas ir svarbus mūsų laikmetyje, kuomet, nežiūrint stebėtinų mokslo atradimų, aiškiai suvokiame, kad protu negalime atsakyti net į paprasčiausius klausimus. Jeigu mes suvokiame, kad mūsų pažinimas ir protas yra riboti, tuomet ar nenusižengiame antrajam įsakymui kalbėdami apie Dievą ar bandydami Jį išvaizduoti? Ar tai nereiškia, kad mes turime vengti kalbėti ar galvoti apie Dievą?

Aš taip nemanau, nes Dievas nėra iš šio pasaulio ir Jo negalima ištirti moderniais aparatais ar nufotografuoti, tačiau nežiūrint to, Mozei Jis tampa matomu ir jis jaučia Jo buvimą. Visagalis Dievas gali viską. Jis apsišauks krūme, t.y. mums visiškai suprantamoje tikrovėje. Jis gali taip pat šį krūmą paversti amžinai liepsnojančiu.

Liepsnojančiu ne tik dykumos saulėje, bet ir mūsų širdyse. Dievas neįmanoma padaro įmanomu, sudegantį krūmą Jis paverčia nesudegančiu, o užgesusius jausmus liepsnojančiais. Milijonai žmonių pasitiki Viešpačiu, kaip Možę ir žydų tauta patikėjo Jahvės pažadu išvesti juos iš Egipto vergijos. Jis tampa matomas ir juntamas, kuomet per Kristų, mūsų Viešpatį, nugali mirtį ir, kaip nesudegantis krūmas, įveikia visus žinomus dėsnius bei padovanoja mums, krikščionims, amžinojo gyvenimo viltį.

Mozei Dievas apsišauks nesudegančiame krūme, ir Možė liko Jam ištikimas ligi pat savo mirties. Mums, krikščionims, Dievas apsišauks Jėzuje Kristuje. Jis mums atnešė išganymo ir amžino gyvenimo viltį. Jo Geroji Žinia, kaip liepsnojančias krūmas, kviečia mus visus prie savęs. Todėl nebijokime tikėjimu, viltimi ir meile skelbti Viešpaties jėgą ir Jo apreiškimą. Nes ir apaštalas Paulius savo pirmame laiške Korinto krikščionių bendruomenei rašė: „*Mūsų pažinimas dalinis ir mūsų pranašystės dalinės. Taigi dabar pasilieka tikėjimas, viltis ir meilė - šis trejetas, bet didžiausia jame yra meilė.*“ (1Kor.13, 9.13).

Nors mūsų pažinimas ir yra dalinis, tačiau mes tikime, kad Jėzus Kristus yra mūsų Viešpats. Todėl mes turime viltį ir meilę, kurią galime pasidalinti su kitais. Taip, kaip Možė savo gyvenimu atsiliepė į Dievo šaukimą, taip ir mes nebijokime tikėjimu, viltimi ir meile atsakyti į Dievo apreiškimą, kurį mes gavome per mūsų Viešpatį Jėzų Kristų.

Miela parapija, aš norėčiau palinkėti, kad šie Pauliaus žodžiai taptų mūsų visų gyvenimo kelrodžiu. Kad šie žodžiai, kaip degantis krūmas, šviestų ir tamsiausiu mūsų gyvenimo metu, kad tikėjimas, viltis ir meilė niekada neužgestų mūsų širdyse. Kad kiekvieną iš mūsų Viešpats, kaip ir Možę, pakviestų vardu. Išartų mūsų vardą tuomet, kai mums labiausiai to reikės.

Amen.

Birželio 23 -24 d.d. vyko LIETUVOS EVANGELIKŲ REFORMATŲ BAŽNYČIOS SINODAS

Biržų bažnyčioje – dviguba šventė

Per Jonines Biržų evangelikų reformatų bažnyčioje vykusį sinodą vainikavo visų laukta trijų diakonų ordinacija į kunigus.

Jau nuo senų laikų Biržų evangelikams reformatams įprasta, kad per Jonines į jų namus ir bažnyčią suplaukia būriai tikėjimo brolių ir seserų iš visos Lietuvos. Vyresnio amžiaus tikintieji pasakoja, jog prieš gerus septynis dešimtmečius per sinodą ne tik nelikdavo vietų atsisėsti, bet ir stovėti būdavo ankšta. Vienąsyk tuo metu vargonavusiam Martynui Sprindžiui teko diriguoti net penkiems bažnyčių chorams – Biržų, Salamiesčio, Švobiškio, Papilio ir Nemunėlio Radviliškio. Esant tokiam gražiam sujudimui smagu būdavę spręsti bažnyčios reikalus bei kartu melstis ir susėsti pietų prie bendro stalo, – iki šiol kalba eiliniai tikintieji.

„Joninės yra viena iškiliausių švenčių mūsų bažnyčioje, nes jos metu į susirinkimą renkasi Lietuvos evangelikų reformatų Sinodas. Jau kelinta tikinčiųjų karta aptaria iškilusius sunkumus ir džiaugiasi dovanomis, kuriomis Viešpats apdovanoja“, – paskutinę šių metų sinodo dieną pamaldų pradžioje

sakė Lietuvos ev. reformatų generalinis superintendentas, kunigas Rimas Mikalauskas.

Kunigas džiaugėsi ir kita sena tradicija – po Sinodo posėdžių vykstančia ordinacija į kunigus. Šįmet dvasininkų sesijai rekomendavus, išlaikius patikrinamąjį

egzaminą Konsistorijoje, Sinodo sprendimu į kunigus buvo ordinuoti trys dvasininkai – diakonai Tomas Sakas, Sigita Švambarienė ir Raimondas Stankevičius.

Po iškilmingos ordinacijos šventės juos sveikino kiti kunigai – Vilniaus parapijos klebonas, vice-superintendentas kunigas Tomas Šernas, Vokietijos Lippės krašto bažnyčios atstovas ryšiams su Rytų Europa, kunigas Miroslav Danys, Švedijos Misijos Sandoros Bažnyčios atstovas, kunigas Goran Bondesson bei iš visos Lietuvos suvažiavę tikintieji. Visi džiaugėsi gausėjančiu kunigų būriu. Tikintieji, vos suspėję ordinuotiems kunigams įteikti gėlių, iškart skubėjo juos kviesti atvykti į įvairias bažnyčias.

Kunigas Tomas Sakas Sinodo buvo paskirtas Kauno evangelikų reformatų parapijos klebonu, o Raimondas Stankevičius, be turimų pareigų Vilniaus parapijoje, paskirtas ir Kėdainių bei Panevėžio evangelikų reformatų parapijų

Iš dešinės: diakonai Tomas Sakas, Sigita Švambarienė ir Raimondas Stankevičius.

Kun. Raimondas Stankevičius po ordinacijos

administratoriumi. Biržiečiams gerai pažįstama kunigė Sigita Svambarienė ir toliau dirbs Biržų bažnyčios antrąją dvasininke, Nemunėlio Radviliškio ir Klaipėdos parapijų administratore bei Medeikių vaikų namų kapelione.

„Ne kunigai keičia gyvenimą, bet Dievo žodis, kurį jie skelbia, – žvelgdamas į būrį dvasininkų, kalbėjo gen. superint. Rimas Mika-

lauskas. – Mes esame tik moliniai indai, kurie turi nešioti tą brangų turtą ir dalytis juo su kitais“.

Per pamaldas tikintiesiems buvo paskelbti ir kiti Sinodo priimti kanonai. Patvirtinta, jog senjoratas nuo 1968 iki 1982 metų veikė teisėtai, o kunigas P. Jašinskas teisėtai ėjo Bažnyčios superintendente pareigas iki mirties.

Taip pat Sinodas patvirtino senelių namų statybos prie Biržų bažnyčios būtinybę ir pavedė Konsistorijai sudaryti iniciatyvinę grupę jų statybos galimybių studijai parengti.

Posėdžiavusieji išsirinko delegatus į Pasaulio Reformuotų Bažnyčių Aljanso (WARC), vykšančio Grand Rapids mieste, JAV, suvažiavimą: kun. R. Mikalauskas ir krt. Renata Bareikienė arba kun. S. Svambarienė ir krt. M. Mikalajūnas.

Po pamaldų visi tikintieji buvo pakviesti į parapijos namus, kur drauge aptarė kasdienius gyvenimo reikalus prie vaišių stalų.

Gražina Dagtė

Tradicinė nuotrauka prie bažnyčios durų. Autorės nuotr.

Iš parapijų ir superintendente ataskaitų:

Biržų ev. reformatų parapija yra Lietuvos reformacijos centras, vyksta daugybė renginių: Konsistorijos posėdžiai, reziduoja gen. superintendantas bei veikia Bažnyčios raštinė, parapijos namai ir klebonija. Sulaukiame svečių iš užsienio. Mus aplankė „GUSTAV ADOLF WERKE“ fondo moterys iš Vokietijos, svečiai iš Duisburgo, vadovaujami superintendente Arminio Šnaiderio, „LIONS“ klubo atstovai atvežė labdarą parapijai, o parapijos namų virtuvei - baldus, įrangą ir indus. Džiaugiamės mūsų jaunais choristais, vadovaujamais vargonininkės Jūratės Duderienės. Ansamblis džiugina mus savo giesmėmis didžiųjų švenčių ir atskirų renginių metu. Gerai pasirodė „Giesmių giesmelėje – 2008“, kuri vyko Kretingalėje gegužės 3 d. Surengtas šachmatų turnyras,

kuriame dalyvavo gausiai susirinkę vaikai, jaunimas ir suaugusieji. Nugalėtojai buvo apdovanoti prizais ir diplomais. Per ataskaitinį laikotarpį įvyko 15 talkų tam tikriems iš anksto numatytiems darbams atlikti. Mus aplanko turistai iš Latvijos, Rusijos ar kitų Lietuvos vietovių, kuriems gyvenime pirmą sykį tenka pabuvoti ev. reformatų bažnyčioje, ir jiems palieka gerą išpūdį kuklūs, tvarkingi, jaukūs maldos namai.

Parapijos darbui vadovauja seniūnų taryba, kurios pirmininkė ataskaitiniu laikotarpiu buvo Erika Galvelytė.

Kauno ev. reformatų parapija išblaškyta, ataskaitiniu laikotarpiu buvo ieškoma galimybių vėl jai sutelkti. Tuo tikslu gen. superinten-

dentas buvo susitikęs su Vilniaus M. Rōmerio universiteto, Kauno fakulteto dekanu dr. S. Greičiumi, žvalgomos galimybės bendruomenei sugrįžti į mūsų istorinę bažnyčią Kaune. Bažnyčios pastatas priklauso universitetui, jo pirmame aukšte yra įrengta maitinimo įstaiga, antrame aukšte – patalpos, kuriose šeiminkauja Vilniaus Sinodas. Universiteto vadovybė šiai patalpai buvo atjungusi šildymą bei vandens tiekimą. Su Universiteto vadovybe pradėti pokalbiai nustatyti skirtingą pamaldų laiką. Oponentų suaktyvinti veiksmai, siekiant sukliudyti susitarimus, skundai Seime, neturėtų būti neįveikiama kliūtis pradėti laikyti Kaune pamaldas kiekvieną sekmadienį Sinodo paskirtam dvasininkui, ieškoma buto jam apsigyventi. (Sugrįžęs iš užsienio ir Sinode ordinuotas ku-

nigu bei paskirtas į Kauno parapiją kun. Tomas Sakas jau apsigyveno Kaune – „V.r.ž.“ past.). Jei tokia Dievo valia, tikėtina, kad nuo rudens pamaldos Kauno bažnyčioje bus laikomos kas sekmadienį, atsiras galimybė naudotis patalpomis ir Kauno skyriaus evangelikų reformatų draugijai „Radvila“ (skyriaus pirmininkas Dainius Viederis) bei plėsti parapijinę veiklą.

Klaipėdos ev.reformatų parapija pamaldoms renkasi kartą per mėnesį – trečią mėnesio sekmadienį – 16.00 val., iš Klaipėdos baptistų nuomojamoje bažnyčios salėje. Į pamaldas susirenka apie 10 parapijiečių. Po pamaldų parapijiečiai noriai pasilieka bendrauti prie arbatos ar kavos puodelio. 2008 m. vasario 17 d. buvo konfirmuotas vienas parapijos narys. Po Velykų, Kalėdų pamaldų rengiamos šventės: parapijiečių vaikai gieda išmoktas giesmeles, vaidina, deklamuoja. Parapijos reikalais rūpinasi valdyba, kuriai pirmininkauja Olga Viederienė.

Kėdainių ev. reformatų parapija meldžiasi savo istorinėje bažnyčioje kiekvieno mėnesio antrąjį sekmadienį ir didžiųjų švenčių dienomis. Jaunimas dalyvauja jaunimo ir vaikų stovyklose. Pagal gyventojų surašymo duomenis Kėdainių rajone yra 67 reformatų konfesijos tikintieji, tačiau lankančių bažnyčią ir mokančių mokėti yra apie 10-15. Parapijos narių skaičius neauga. Reguliariai vyksta parapijos valdybos posėdžiai. Valdybai vadovauja ilgametė valdybos pirmininkė Dalia Mikšienė.

Nemunėlio Radviliškio ev. reformatų parapijos administratorė diak. Sigita Švambarienė vieną kartą per mėnesį patarnavo pamaldose bei darbo dienomis tarnavo Medeikių vaikų namuose „Vaiko užuovėja“. Nemunėlio Radviliškio parapijos vyresniųjų ir GAW (Gustav Adolf Werke fondas Vokietijoje tikintiesiems užsienyje remti) bei kitų mūsų tikėjimo brolių ir seserų darbo ir piniginių aukų dėka bažnyčios interjeras naujai išdažytas, sudėti langai. Taip pat visiškai

sutvarkytas šventorius, vartai ir teritorija. Pasenę medžiai išpjauti, pasodintos ir gražiai kyla jaunos pušaitės. Jau gauta ženkli parama iš GAW parapijos namams remontuoti. Šį darbą dalinamės su rajono savivaldybei priklausančia vidurine mokykla. Pagal susitarimą, be mūsų nuosavybei priklausančių patalpų, jau naudojamų parapijos reikmėms, pagal panaudą 25-iesiems metams paimta parapijos atsakomybėn naudotis antruoju aukštu, palėpe. Ketinama įrengti butą dvasininkui bei tarnybines patalpas, bazę vasaros jaunimo ir vaikų stovykloms. Parapija yra susitvarkiusi visus juridinius dokumentus, įskaitant ir nekilnojamąjį turtą. Parapijos darbui vadovauja valdyba, jos pirmininkė krt. Valerija Kubiliūnienė.

Panevėžio ev. reformatų parapija aptarnavo parapijos administratorius kun. Tomas Šernas ir kun. diak. Julius Norvila. Pamaldos reguliariai vyko du kartus per mėnesį, pamaldas pagyvina puikus vargonininkas Žygintas Anilionis, parapijos mokėstį mokėjo 60 žmonių, nors sąrašė yra per šimtą. Parapijiečiai noriai dalyvavo organizuotose kelionėse „Radvilų takais“, du kartus lankėsi Medeikių vaikų namuose „Vaiko užuovėja“, kartu meldėsi. Priimant svečius, ruošiantis konfirmacijai aktyviai padeda parapijos jaunimas.

Š. m. birželio 8 d. Panevėžio parapija, dalyvaujant gen. superint. kun. R. Mikalauskui, labai šiltai atsisveikino su kun. diak. Juliumi Norvila – dvasininku, kuris sunkiu bažnyčiai laikotarpiu, apie 10 metų patarnavo parapijai du kartus per mėnesį pamaldose, atvykdamas iš Kauno. Parapijos valdybos pirmininku vietoj Irenos Kartanienės išrinktas krt. Petras Romualdas Puodžiūnas. Parapija dar vis neatgavo registracijos pažymėjimo.

Šiaulių ev. reformatų parapijos sąrašė yra 21 parapijietis, iš jų dirbančiųjų – 9; pensininkų – 11; neįgalių – 1; 6 moksleiviai, parapijos valdybos pirmininkas Tadas Pavinkšnis. Pamaldas kiekvieną

sekmadienį, 10.30, laiko liuteronų kunigas Romas Pukys. Kartu su evangelikų liuteronų bendruomene pamaldoms renkasi laikinuosose maldos namuose, giesmes dažniausiai gieda iš ev. reformatų giesmyno ir a.a. kunigo Bekerio sudaryto giesmių rinkinėlį. Parapija draugauja su Vokietijos Lippes krašto Bloombergo bažnyčios bendruomene. Sekminių proga Šiaulių bažnyčioje lankėsi Kelmės evangelikų bažnyčios atstovai, kartu meldėsi, džiaugėsi, nutarė toliau plėsti bendrą veiklą.

Švobiškio ev. reformatų parapijoje yra per 100 parapijiečių, pamaldos laikomos kartą per mėnesį.

Per pastaruosius kelerius metus parapija patyrė išpuolių, kuomet buvęs katalikų kunigas R.Šiaučiūnas Vilniaus sinodo buvo paskirtas „reformatų kunigu“. R.Šiaučiūnas 2006 m. pabaigoje su savo vietiniais talkininkais, dalyvaujant Rimantui Jankūnui iš Kauno, buvo išilaužęs į bažnyčią. Sugadinę seną spyną, jie padarė ją nebenaudojamą ir įstatė savo spyną. Parapija liko už durų. Pareikalavus bažnyčią atidaryti pamaldoms – ją atidarydavo. Tačiau vis labiau ėmė joje šeimininkauti. Bažnyčia buvo paliekama priteršta, o kartą net jautėsi cigarečių dūmų kvapas. Teisinėmis priemonėmis nebuvo galima pasiekti, kad naujieji bažnyčios „šeimininkai“ išsikraustyti, nes valdžia tai traktavo kaip „vidinį bendruomenės konfliktą“. Tačiau per visą parapiją neatsirado nė vieno parapijiečio, kuris palaikytų R.Šiaučiūno įsibrovimą. 2007 metų lapkričio 1 d., prieš pamaldas, parapijos seniūnų valdybos nutarimu, buvo išimta R.Šiaučiūno įdėta spyna, o senoji sutaisyta. R.Šiaučiūnas daugiau nebeatvyko, dirba Pasvalyje. Nuo 2007 metų rudens parapijos gyvenimas teka įprastu ritmu. Per šiuos sinodinius metus buvo pakrikštyti 3, konfirmuoti 11, į paskutinįjį kelionę palydėti 6 parapijiečiai. Parapija turi sutvarkyti nekilnojamo turto juridinius dokumentus, kurie yra pasisavinti. Parapijos žinioje yra:

senoji klebonija, sandelis bei bažnyčia. Juridiškai yra sutvarkyti tik klebonijos dokumentai. Parapijos reikalus tvarko seniūnų valdyba, pirmininkas Pranas Rautkys.

Vilniaus ev. reformatų parapija meldžiasi kiekvieną sekmadienį mūsų brolių liuteronų jaukioje ir šiltoje bažnyčioje. Pagrindinė mūsų problema – iš mirties taško iki šiol nepajudėjusi galimybė laikyti pamaldas savoje bažnyčioje. Ši problema nebėra vien tik Vilniaus parapijos, ji išsirutuliavo į visos Lietuvos ev. reformatų Bažnyčios problemą. Kaip ir anksčiau, neturime nei parapijos registravimo dokumentų, nei antspaudo. Finansiniai reikalai kiek pagerėjo, nes parapijai buvo atidaryta banko sąskaita, administruojama išdininčės Ritos Skeberdienės.

Blogiausia tai, kad mes neturime parapijos namų, neturi kur susirinkti parapijiečiai. Neturime kur sukviesti net tinkamo parapijos Tarybos posėdžio. Per ataskaitinį laikotarpį įvyko įprastiniai 3 Tarybos posėdžiai, kurių metu buvo sprendžiamos įvairios parapijai aktualios problemos. Dažniausia ir bendraujame elektroniniu paštu.

Sekmadieninei mokyklėlei nuomojame auditoriją Gedimino technikos universitete. Tačiau tai varganos patalpos, vaikai neturi kur pasidėti užsiėmimams reikalingų knygelių, tenka jas kiekvieną kartą nešiotis. Mokyklėlė sulaukė svarios paramos iš kun. Raimondo Stankevičiaus. Dabar tai nebėra vien tik Rūtos Kėželytės Vaitiekūnienės galvos skausmas.

2007 m. buvo pirmojo ev. reformatų Bažnyčios Sinodo 450 metų jubiliejus. Tiek Konsistorija, tiek ir parapijos daug dėmesio skyrė šiai datai. Džiaugiamės gražiu šio jubiliejaus minėjimu Biržuose 2007 m. rugsėjo 15 – 16 d.d., kai į juos suplūdo tokia gausybė svečių iš įvairiausių pasaulio šalių, puikiai pavykusia mokslinė konferencija, kurioje pranešimus skaitė žymiausi Lietuvos mokslininkai ir svečiai iš užsienio. Iškilmingose pamaldose dalyvavo ambasadoriai, svečiai iš kitų konfesijų, liturgijoje - net 24

dvasininkai. Per pamaldas giedojo mūsų parapijos choras, koncerte dalyvavo mūsų parapijietės Austėjos Nakienės sūnus Giedrius. Tarsi šio renginio aidas nuskambėjo renginys Vilniuje, Lietuvos mokslų akademijos bibliotekoje, – „Vilniaus evangelikų reformatų Sinodo bibliotekai – 450“. Joje pranešimus skaitė kuratoriai M. Mikalajūnas ir A. Baublys, atidaryme dalyvavo gen. superint. Rimas Mikalauskas, giedojo mūsų choras „Giesmė“.

Mūsų parapijiečiai dosniai aukoja, kai renkamos tikslinės aukos. Džiaugėmės surinkę nemažai aukų mažajam Pijui, nemažai buvo surinkta ir Lietuvos Biblijos draugijai.

Kaip ir kasmet parapija Kalėdų švenčių proga pasveikino mums broliškas Bažnyčias, kuratorius. Buvo surengta kalėdinė eglutė vaikams. Vaikai taip pat kasmet rengia programėlę Motinos dienai.

Džiugina labai darnus seniūnių darbas. Jos pagal sudarytą grafiką visada paruošia bažnyčią pamaldoms ir visada uoliai vykdo visus prašymus ir įpareigojimus. Jų energijos ir entuziazmo dėka įvyko kun. M. Franko 40-ties metų nuo mirties sukakties paminėjimas. Visi džiaugiamės ir kaskart laukiame pasirodant mūsų parapijos laikraščio „Vilniaus reformatų žinios“. Tai puikus mus visus auklėjantis krikščioniška dvasia ir teikiantis daug įvairios informacijos leidinys. Jis mums suteikia daugybę informacijos apie mūsų istoriją, mus auklėja ir šviečia.

Dar reikia pasidžiaugti choru ir choristais. Parapija moka 50 procentų atlyginimo choro vadovei Janinai Pamarnackienei, o kitą dalį suaukvoja patys choristai. Choras gyvas, gieda per didžiųjų švenčių pamaldas, kas metai dalyvauja LEBM organizuojamose Giesmių šventėse, šiais metais birželio mėn. 7 d. - Rusnėje. Kad choristai gali repetuoti, žemai lenkiamės ir dėkojame mūsų geriamam kuratoriui Mykolui Mikalajūnui, kuris sudarė sąlygas chorui repetuoti Lietuvos Biblijos draugijos patalpose. Ir tai ne vienintelis kuratoriaus Mykolo Mikalajūno parapijai pagalbėjantis darbas.

Labai džiugus dalykas, kad mūsų parapijiečiai yra aktyvūs, patys siūlo įvairiausių projektus, dėl kurių parapijos gyvenimas įvairnesnis ir įdomesnis. Vienas iš tokių yra drauge su Radvilos draugija parengtas ir sėkmingai vykdomas projektas „Ar galėtume užtikrinti ateitį, jei neturėtume praeities“.

Kaip ir ankstesniais porą metų, taip ir šiais besibaigiant vasarai, mus į svečius ir vėl pakvietė į savo sodybą Buikose p.p. Arlauskai. Kaskart ten vyksta vis daugiau žmonių, dalijasi vieni su kitais patirtais puikiais išpūdžiais. Parapijos seniūnų tarybai ir valdybai vadovauja parapijos pirmininkė kurt. dr. Renata Bareikienė.

Dvasininkų perspektyva. Bažnyčiai visuomet aktualus dvasininkų ruošimo klausimas. Šiuo metu neturime konkrečiai dvasininko pašaukimui besiruošiančių teologijos studentų. Studijas Lietuvos krikščioniškoje kolegijoje Klaipėdoje (jose yra ir evangeliškos teologijos kursas) tęsia Simona Butkutė ir Vladas Verkėlis. V. Verkėlis yra kviečiamas ir porą kartų dvasininkų prižiūrimas praktikavosi pamokslauti Biržų ir Nemunėlio Radviliškio parapijose, aktyviai dalyvauja Klaipėdos miesto angliškai kalbančios protestantiškos parapijos veikloje. Yra parapijiečių iš Klaipėdos ir Vilniaus savo iniciatyva studijuojančių neakivaizdinėse ev. teologijos studijose Klaipėdoje. Biržų parapijoje savo iniciatyva studijas yra pabaigę ir teologijos bakalauro laipsnius įgijo Dangelė Vaičekonytė ir krt. Vytautas Vegys.

Diak. Gitana Gasiūnaitė Demčenko gyvena Prahoje, augina vienerių metų sūnelį Dominiką. Visuomet pagal savo galimybes talkina, padeda, kartu su Justu Brazausku tvarko Bažnyčios internetinį puslapį www.ref.lt. Viena priežasčių neleidžiančių sugrįžti į Lietuvą yra ta, kad nerandama panašaus aukštos kvalifikacijos specialisto darbo, kurį šiuo metu turi jos vyras. Faktiškai galima traktuoti, kad Sinodo dvasininkė diak. Gitana Gasiūnaitė Demčenko

Dešimtas Lietuvos Evangelikų Liuteronų Bažnyčios Sinodas

Liepos 19 d. Tauragėje įvyko dešimtas Lietuvos evangelikų liuteronų Bažnyčios (LELB) Sinodas.

Liuteronų vyskupas ir kunigai Tauragės M. Mažvydo bažnyčios šventoriuje

Šis Sinodas - istorinis. Po šventinių Sinodo atidarymo pamaldų, pirmaisiais Statuto pakeitimais Lietuvos evangelikų liuteronų Bažnyčia įteisino susijungimo su išeivijos Bažnyčia faktą. Nuo šiol LELB vystys savo misiją tarp lietuviškai kalbančių liuteronų gyvenančių Lietuvoje ir už jos ribų. Taip įteisinta vienybė su išeiviais.

Į Tauragės M. Mažvydo evangelikų liuteronų bažnyčią buvo susirinkę per trisdešimt kunigų, taip pat parapijų deleguoti atstovai.

Dešimtajame Sinode, kuris rengiamas kas treji metai, dalyvavo ir apie dešimt kunigų, kurie vadovauja lietuvių emigrantų įkurtoms bažnyčioms Jungtinėse Amerikos Valstijose ir Vokietijoje.

Išeivijos lietuvių ev. liuteronų Bažnyčios pradžia panaši kaip ir išeivijos lietuvių ev. reformatų Bažnyčios. Išeivijos Bažnyčios buvo kuriamos Vokietijoje nuo sovietinės okupacijos iš Lietuvos pasitraukusių lietuvių evangelikų. Vėliau jos persikėlė į Čikagą, JAV.

Lietuvių ev. liuteronų parapijos išeivijoje veikė Vokietijoje, JAV, Kanadoje, Anglijoje, Australijoje. Lietuvai atgavus Nepriklausomybę, imta svarstyti apie susijungimą su Lietuvos ELB.

Iki šiol išeivijos ir Lietuvos tikintieji rengdavo atskirus Sinodus. Prieš metus Čikagoje vykusiam išeivijos Bažnyčios Sinode nutarta vienyti su Lietuvos evangelikų liuteronų parapijomis. Tauragėje Sinodas pritarė šiai vienybei ir oficialiai ją įteisino. Pataisytas LELB Statutas skelbia, jog „parapija, esanti Lietuvoje, Konsistorijos nutarimu tvirtinama ir registruojama pagal Lietuvos Respublikos Įstatymuose numatytą tvarką; už Lietuvos ribų esanti parapija tvirtinama Konsistorijoje ir registruojama pagal tos šalies, kurioje veikia, įstatymus“.

Sinodas pradėtas iškilmingomis pamaldomis, jose sveikinimo žodį tarė užsienio parapijų atstovai: kun. Algimantas Žilinskas („Išganytojo“ parapija, Torontas, Ka-

nada), kun. Valdas Aušra (Ziono parapija, Čikaga, JAV), kun. Valdas Žielys (Hagenas, Vokietija) ir kun. Liudas Miliauskas („Tėviškės“ parapija, Čikaga, JAV). Sinodą sveikino raštu ir liuteronų išeivijos vyskupas emeritas Hansas Dumpys.

Plenariniame posėdyje liuteronų bažnyčios Misūrio Sinodo vardu LELB Sinodą pasveikino kun. dr. Charles Evanson, pastaruosius penkerius metus dėstantis Klaipėdos universitete. Sveikinimo žodį taip pat tarė Mažosios Lietuvos patriarchas, LELB Konsistorijos garbės narys Kurtas Vėlius, atvykęs iš Čikagos. Hiutenfeldo Vasario 16-osios gimnazijos direktoriaus sveikinimą perdavė kun. Ričardas Baliulis (Hamburgas, Vokietija).

Sinodo darbe dalyvavo ir Tauragės rajono meras Robertas Piečia - buvęs Tauragės ev. liuteronų parapijos pirmininkas. Sinodo metu buvo išklaustytos revizijos komisijos pirmininko Elmuto Lengvino bei LELB vyskupo Mindaugo Sabučio ataskaitos. Atlikti būtiniausi pakeitimai Bažnyčios Statute. Prioritetinėmis sritimis Sinodas įvardino krikščionišką misiją, sielovadą bei darbo su jaunimu strategiją, kurios gaires Konsistorija kartu su parapijomis turės parengti iki kito Sinodo. Buvo kalbama ir apie kunigų pensijų fondą, kuris įkurtas prieš keletą metų.

Vyskupas M. Sabutis dienraščio „Lietuvos rytas“ korespondentei pasidžiaugė, kad Bažnyčios finansinė padėtis stabili. Lietuvos evangelikų liuteronų Bažnyčia įvairiems poreikiams yra sukaupti per du milijonus litų. LELB yra savarankiška, nuo valstybės valdžios nepriklausoma institucija su sinodaline - episkopatine santvarka. Aukščiausias Bažnyčios valdymo organas yra kas trejus metus šaukiamas Sinodas. Tarp Sinodų Bažnyčiai vadovauja Vyskupas bei šešerių metų kadencijai renkama Konsistorija.

Konfirmantus ragino Dievo bijoti labiau nei žmonių

Liepos 27 – osios sekmadienį Biržų evangelikų reformatų bažnyčioje buvo švenčiamos iškilmingos jaunimo konfirmacijos pamaldos.

Į ažuolų vainikais išdabintą šventovę trys kunigai – Sigita Švambarienė, Raimondas Stankevičius ir Lietuvos ev. reformatų Bažnyčios vadovas Rimas Mikalauskas - įvedė dešimt merginų ir vienuolika vaikinų, kurie pirmą

Kalbėdamas apie gyvenimą, kun. R. Mikalauskas ragino jaunimą ir visus kitus tikinčiuosius nepamiršti, jog kiekvienas žmogus yra pats atsakingas už savo priimamus sprendimus. „Atminkite, kad jūsų Tėvynė yra danguje. O Dievo kara-

lystė prasideda čia, žemėje, kad jūs taptumėte Kristaus pasiuntiniais“, - mokė kunigas.

Dvasininkas pastebėjo, jog paskutiniu metu pasaulio šalyse vis labiau vaikomasi stabų ir garbinamas „aukso veršis“ – vardan didesnių pajamų, gausenio pelno skriaudžiami kiti žmonės. Artėjančius rinkimus į Lietuvos Seimą kun. R. Mikalauskas taip pat pavadino išbandymu Dievo tautai. Kunigas tikinčiuosius ragino netikėti tuščiais politikų pažadais, o Dievo bijoti labiau nei žmonių.

Tuo pačiu pamokslininkas kvietė visus dažniau paimiti į rankas Šventąjį Raštą bei dažniau rinktis kartu pabūti Viešpaties namuose – bažnyčioje, kad būtų su Dievu išlaikomas kiekvieną auginantis ir stiprinantis ryšys.

Pasak kun. Rimo Mikalausko, ne paslaptis, kad po didelių švenčių ateina dideli „atoslūgiai“ – žmonės primiršta bažnyčią ir joje gautas Dievo malonės dovanas. Konfirmantai mano „viską susitvarkę“, todėl kurį laiką galintys būti ramūs. Iš tikrųjų, pasak kunigo, tikintieji savo Viešpačiui turi likti ištikimi ir liūdesio, ir džiaugsmo dieną.

Gražina Dagtė

kartą prieš visą bažnyčią patvirtino savo krikščionišką tikėjimą evangelikų reformatų išpažinime ir priėmė Komuniją.

Lietuvos evangelikų reformatų Bažnyčios gen. superint. kun. Rimas Mikalauskas pasidžiaugė, jog į vieną iš didžiausių ir gražiausių mūsų bažnyčios švenčių susirinko daug įvairaus amžiaus tikinčiųjų – vaikų, paauglių, jaunų vyrų, moterų ir garbaus amžiaus sulaukusių tikinčiųjų. Kunigas juos visus ragino mylėti Dievą ir savo artimą, kaip save patį.

Kunigas tapimą pilnateisiais bažnyčios nariais pavadino stojimu į Dievo žodžio akademiją, iš kurios, įgiję išminties, konfirmantai galės eiti į pasaulį kaip Dievo mokiniai ir apaštalai. Toje kelionėje labai svarbu nesuklysti – išlikti gražiais ir savo išore, ir vidumi.

Baltai pasidabinusios konfirmantės tikintiesiems priminė nuotakas, o juodais kostiumais pasipuošę jauni vyrai – Kristaus karius, jo pasiuntinius.
Gražinos Dagtės nuotr.

PRAEITIES DURIS PRAVĖRUS: ĮSTABŪS FAKTAI IR NERIMĄ KELIANTYS VAIZDAI

Lietuvos evangelikų reformatų jaunimo draugija „Radvila“ dalyvavo Švietimo ir mokslo ministerijos remiamoje „Pilietinio ir tautinio ugdymo projektų rėmimo 2008 metais programoje“ ir šiais metais ėmėsi vykdyti projektą „Ar galėtume užtikrinti ateitį, jei neturėtume praeities“. Liepos 12 d. vykusio kelionė į Žemaitiją buvo vienas šio projekto renginių.

Ankstų liepos rytą keturios dešimtys Lietuvos evangelikų reformatų Bažnyčios *Unitas Lithuaniae* narių, atstovavusių Panevėžio, Kėdainių ir Vilniaus parapijoms, išvyko maršrutu Vilnius-Kėdainiai-Lyduvėnai-Šiluva-Tytuvėnai-Kelmė ir atgal.

Kelionės metu aplankytas didžiausias Lietuvoje Lyduvėnų geležinkelio tiltas, kuris Vyriausybės nutarimu prieš penkis mėnesius paskelbtas kultūros paminklu. Tiltlo ilgis – 599 metrai, aukštis ties Dubysos upe - 42 metrai. Keliautojai sužinojo, jog pirmojo pasaulinio karo metu kaizerinė Vokietija pradėjo tiesti geležinkelius, jungiančius Vokietiją su fronto linija. Svarbiausias jų buvo 1915 metų rugpjūčio mėnesį pradėtas tiesti geležinkelis, jungiantis Prūsiją su Jelgava. Tiesiant Lauksargių-Šilėnų geležinkelio ruožą, vokiečių kareiviai per Dubysos upę pastatė laikiną 42 m aukščio ir 670 m. ilgio medinį tiltą. Tai buvo didžiausia statyba Rytų fronte, kuriai mediena kirsta iš Lyduvėnų apylinkių miškų bei gabenta iš Suvalkų, žvyras vežtas iš Šilutės ir Tauragės. Tiltas, pastatytas per 8 su puse mėnesio, buvo pavadintas Vokietijos vado feldmaršalo Paulio fon Hindenburgo vardu. Kadangi medinis tiltas nebuvo saugus, 1916 –ųjų rudenį už 20 metrų pradėtas statyti naujas plieninis ant betoninių atramų tiltas, baigtas statyti 1918 metais. Tada medinukas ir buvo išardytas. Iki Antrojo pasaulinio karo eismas Lyduvėnų tiltu buvo labai intensyvus: keleiviniai traukiniai per metus perveždavo 5-12 tūkstančių keleivių. Juo zujo prekiniai traukiniai iš Sovietų Sąjungos į Vokietiją ir atgal. Tiltu, kaip technikos stebuklo, atvykdavo pažiūrėti labai daug smalsuolių. Senesni Lyduvėnų

gyventojai dievagojasi matę, kaip 1937-aisiais lėktuvu ANBO-41 karo lakūnas, jaunesnysis leitenantas Vladas Murmulaitis, pažeisdamas visas aviacijos taisykles, praskrido pro tilto apačia.

1944 metais besitraukianti hitlerinė armija tiltą susprogdino, bet sovietinės armijos inžinerinis padalinys, karo belaisvių vokiečių ir vietinių moterų jėgomis, per 29 dienas medinį tiltą atstatė ant naujų atramų. Po karo pradėtas statyti naujas gelžbetoninis tiltas. Jis baigtas 1952 metų gegužės 1 dieną. Dabar tiltu per parą pravažiuoja vidutiniškai 5-6 traukiniai. 2001-2005 metais AB „Panevėžio keliai“ atskirais etapais suremontavo šį istorijos - technikos paminklą.

Pavaikščioję tilto papėdėje, nusi-fotografavę, sukome Šiluvos link.

Šiluva ir reformatai

Šiomet Lietuvos Romos katalikai mini savo religinę šventę - Marijos apsireiškimo Šiluvoje 400 metų jubiliejų. Romos katalikams

Lietuvoje, jų tikėjimui ir pasaulėžiūrai, ši šventė yra svarbi. Tačiau Šiluva svarbi ir reformatams, nes joje buvo evangelikų reformatų centras Žemaitijoje. Kas atsitiko Šiluvoje prieš 400 metų, ką mini ir švenčia Romos katalikai? Kaip turėtų elgtis reformatai, o gal ir kiti protestantai? Į šiuos klausimus išsamiai atsakė kun. Tomas Šernas, rekomendavęs paskaityti Jurgio Jašinsko straipsnį „Fanatizmas ir tolerancija“ iš 1980 metais išleisto JAV išeivijos lietuvių reformatų bažnyčios periodinio žurnalo „Mūsų Sparnai“, Nr.48, taip pat LERB Dvasininkų sesijos komentarą Šiluvos tema internetinėje svetainėje www.ref.lt.

Tytuvėnų bažnyčios ir vienuolyno ansamblis

Po Tytuvėnų Švenčiausios Mergelės Marijos bažnyčią ir vienuolyną vedžiojo ir pasakojo įdomią šių pastatų istoriją bei supažindino su unikaliais eksponatais nuoširdžiai besirūpinanti vienuolyno likimu

Reformatų giesmė Tytuvėnuose

Prie Kelmės dvaro

gidė Rūta Krencienė. Išbandydami puikią akustiką jai vienuolyno kieme sugiedojome giesmę „Dieve, Tėve mielas“ ir išvykome į Kelmę.

Vigvamas reformatų dvare

Kelmės dvaro sodyboje mus pasitikęs gidas Rimantas Serva sakė, kad iš 1591 metų turto pirkimo-pardavimo akto žinoma, jog sodyba buvo toje pačioje vietoje, kur ir dabar. Gruževskių šeimai šimtmečius priklausę rūmai pastatyti apie 1780 m. Nepakito išplanavimo struktūra, pagrindinių pastatų ir kelių išdėstymas, parko ir sodo vieta. 1892 m. buvo parengtas Kelmės dvaro rūmų perstatymo (architektas F.Lemanas (Lehmann)), o 1898 m. – parko įrengimo projektas. Buvusi Kelmės dvaro sodyba – retas Lietuvoje baroko stiliaus provincijos dvaras. Čia yra įdomus dviaukštis pastatas – 1668 metais pastatyti, o XVIII a. rekonstruoti vartai. Pirmojo aukšto patalpose buvo laiptai ir baudžiauninkų kalėjimas, antrajame aukšte – biblioteka su siaura, atvira arkada orkestrui. Čia XVIII a. buvusi biblioteka garsėjo savo turtingumu, joje tuometinis dvaro savininkas Jurgis Gruževskis buvo surinkęs apie 5 tūkst. tomų knygų. Bibliotekoje taip pat saugota daug vertingų rankraščių, retų spaudinių įvairiomis kalbomis.

Dvare buvo daug unikalių numizmatikos kolekcijų. Vertingiausia iš jų - monetų kolekcija su graikų, romėnų, monetomis. Kelmės dvarą apie 350 metų valdė Gruževskių (Gruzewski) giminė. Giminės šaknys – Lenkijoje, Lomžos srityje. Kelmės dvaras įvairiais istorijos laikotarpiais buvo švietimo ir kultūros židinys. Gruževskiai buvo aktyvūs reformacijos šalininkai. Jie 1596 m. Kelmėje įkūrė protestantų parapiją, 1622 m. pastatydino mūrinę bažnyčią. Kelmėje kurį laiką buvo įsikūrusi net Vyriausioji Žemaitijos reformatų dvasininkų rezidencija.

Reformato Jurgio Gruževskio funduotoje bažnyčioje

Gruževskiai Kelmėje įsteigė pirmąją mokyklą. Jie buvo stambūs Kelmės apylinkių žemvaldžiai, iki 1927 m. dvarui priklausė apie 306 ha žemės.

Kelmės dvaras suvaidino istorinį vaidmenį per 1831 metų sukilimą. Tuometinis dvaro savininkas Julius Gruževskis buvo Raseinių apskrities sukilėlių komiteto narys. Šis komitetas nutarė sukilimą pradėti rekrūtų pristatymo į Raseinius dieną – kovo 26-ąją – ir parašė sukilimo aktą. Sukilimas prasidėjo Kelmės dvare anksčiau negu buvo numatyta. Tai lėmė aplinkybės - kovo 23-ąją Kelmėje kulkas beliejančius sukilėlius užklupo caro valdininkas rotmistras Poplonskis. Tada komitetas nutarė sukilimą pradėti nedelsiant. Sukilėlių būrys, vadovaujamas matininko K. Jautoko, 1831 m. kovo 25 d. rytą užėmė Kelmę, išvaikė carinę administraciją, paleido rekrūtus ir sukvietęs miestelėnus paskelbė, kad prasidėjo sukilimas. Kovo 26 d. ryte jungtinės sukilėlių pajėgos staiga užpuolė Raseinius. Puolime nuo Kelmės ir Nemakščių pusės dalyvavo Juliaus Gruževskio vadovaujami sukilėliai. Julius Gruževskis savo lėšomis sudarė Pirmąjį ulonų pulką, kuriame buvo 400 dalgininkų bei 50 raitelių. Vėliau Julius Gruževskis buvo Raseinių sukilėlių laikinosios apskrities vyriausybės narys. Po

sukilimo numalšinimo dvarininkas emigravo į Prancūziją, vėliau apsigyveno Šveicarijoje, Ženevoje. Ten ir mirė. Daug medžiagos apie XVI - XX a. Gruževskių šeimos istoriją pateikta Boleslovo Gruževskio (1848-1922) istoriniame veikalė „Kosciol Ewangelicko – Reformowany w Kielmach“, parašytame 1912 m. Varšuvoje.

Apžiūrėję Kelmės dvare įsikūrusį vienintelį Lietuvoje Indėnų muziejų, pasėdėję vigvame ir atidžiai akimis patyrinėję muziejaus eksponatus (ypač visiems patiko sapnų gaudyklės), skubėjome toliau.

Bažnyčioje skambėjo reformatų giesmė

Lietuvos evangelikų liuteronų Kelmės bendruomenės pirmininkas Helmutas Efromas atrakinęs 1615 metais reformato Jurgio Gruževskio pastatytą bažnyčią, kuri yra vienas seniausių miestelio pastatų,

pakvietė į vidų. Pasakojo turtingą jos istoriją. Čia nuo 1582 iki 1700 metų pamaldos buvo laikomos lenkų ir vokiečių kalbomis, o nuo 1920 metų – vokiečių, lietuvių ir lenkų kabomis. Parapija per lietuviškas pamaldas giedojo iš lietuviško giesmyno, išleisto Lietuvos Evangelikų Reformatų Sinodo Vilniuje ir atspausdinto 1915 metais Biržuose. Bendruomenėje buvo 400 narių, dauguma jų gyveno Kelmėje. Prie bažnyčios laikėsi ir keletas šimtų liuteronų, kurie gyveno Kelmėje, taip pat jos apylinkėse. Jų sielovada rūpinosi reformatų kunigas. Jis krikštijo jų vaikus, laidojo, dalijo Šv. Komunią pagal liuteronų liturgiją. Statistiškai jie priklausė Tauragės parapijai. Prof. dr. Konstantinas Kurnauskas liepė įrengti šalia Viešpaties stalo ir altorių su ant jo stovinčiu krucifiksu. Reformatai ir liuteronai ėjo Šv. Vakarienes kartu, jiems buvo dalijama palaiminta duona (reformatams) ir ostijos

(liuteronams) iš to paties indo. Toks paprotys tebuvo tik vienoje Lietuvos parapijoje, Kelmėje.

Per karą ši bažnyčia labai nukentėjo. „Su Dievo palaima 1989 m. vėl buvo atkurta evangelikų liuteronų ir reformatų bendruomenė“, - baigė pasakojimą H. Efromas, su susižavėjimu išklaušęs dar vienos keliauninkų giedotos giesmės.

Iš Kelmės per Pakražantį, kur ant svetingų šeimininkų Danutės ir Rastido Genučių sodybos žolyno išsipurtėme savo lauknešėlius, pasukome į Vilnių. Nors kelią ir sukorėme gana ilgą – 530 kilometrų, tačiau ir garbaus amžiaus Zelma Jodinskienė iš Kėdainių, ir jauniausias ekskursantas Nojus Stankevičius bei visi kiti keliauninkai liko labai patenkinti.

Aurelija Arlauskienė,
kelionės į Žemaitiją
koordinatore

Nepriklausomybės kovų dalyvis MAKSIMAS KATCHE

Birželio 10 d. sukako 75 metai, kai Biržuose mirė tarpukario Lietuvos karinis veikėjas, generolas leitenantas Maksimas Katche.

Gimė būsimasis Lietuvos kariuomenės generolas 1879 m. lapkričio 17 d. (senu stilium lapkričio 5d.) Joniškėlyje latvio ir vokiečių šeimoje, mokėsi realinėje mokykloje. 1899 m. Maksimas Katche, baigęs Vladimiro karo mokyklą Sankt Peterburge, tarnavo Rusijos imperijos kariuomenėje. 1904–1905 m. Japonijos-Rusijos karo dalyvis. 1908–1911 m. tarnavo Vilniaus karo mokykloje. Prsidėjęs Pirmajam pasauliniam karui, narsus ir sumanus karininkas Maksimas Katche buvo paaukštintas papulkininkiu, o 1916 m. suteiktas pulkininko laipsnis. Nuo 1916 m. gruodžio mėn. – šaulių pulko vadas. Už kovinius nuopelnus 1915 m. Jam įteiktas Georgijaus kryžius.

1918 m. Maksimas Katche grįžo į Lietuvą ir jau 1919 m. balandžio

mėn. buvo mobilizuotas į Lietuvos kariuomenę. 1919–1920 m. dalyvavo kovose su Raudonąja armija, bermontininkais ir Lenkijos kariuomenės daliniais, buvo Panevėžio atskirojo bataliono instrukto-

rius. Kaip vienas geriausių karinės taktikos specialistų M. Katche parengė Ukmergės, Kurklių-Panevėžio karinių operacijų planus, prisidėjo prie Zarasų operacijos rengimo. 1919 m. lapkričio mėn. paskirtas 2-osios brigados vadu, ją performavus, 2-osios pėstininkų divizijos vadu. Už karinius nuopelnus 1919 metais M. Katchei įteikti Vyčio kryžiaus penkto ir ketvirto laipsnio ordinais bei Latvijos karinis apdovanojimas – Lačplėsio trečio laipsnio ordinas. 1920 m. Maksimui Katchei buvo suteiktas generolo leitenanto laipsnis. 1920 m. liepos – rugpjūčio mėn. ir 1921 m. gegužės mėn. – 1922 m. spalio mėn. – generalinio štabo viršininkas. Lietuvos kovose su Lenkija laikinai vadovavo Suvalkijos frontui. 1920 m. rugsėjo mėn. gener. M. Katche Suvalkų derybų su Lenkija Lietu-

vos delegacijos karinis atstovas ir kartu su kitais pasirašė Suvalkų sutartį. 1921 m. balandžio 1 d. organizavo Aukštuosius karininkų kursus, buvo paskirtas pirmuoju jų viršininku. Bendradarbiavo leidinyje „Mūsų žinynas“. Gener. M. Katche's paskyrimu gen.štabo viršininku nepatenkintas kitas generolas biržietis, tuo metu dar pulkininkas leitenantas, Kazys Ladiga 1922 m. parašė pranešimą vyriausybei, kad generolas M.Katche priklauso rusų monarchistų partijai. Ištyrus paaiškėjo, kad pranešimas nepasitvirtino ir K.Ladiga buvo nubaustas drausmine nuobauda 7 paromis arešto

„už nepamatuotą savo viršininko įtarimą ir įžeidimą“. Įskaudintas nepelnyto kaltinimo gener. Maksimas Katche pasiprašė atsargon. Prezidentas jo prašymą patenkinno. Generolui leitenantui už gerą tarnybą buvo pareikšta padėka. Išėjęs atsargon, gener. M. Katche apsigyveno Biržuose, nes buvo vedęs biržiečių Olgos Cumftaitės (Nem.Radviliškio reformatų kunigo Cumfto dukra) ir Teodoro Jansonų dukterį. Katchėms gimė anksti mirusi duktė Elena (palaidota viename kape su tėvu). Mirė generolas Maksimas Katche nesulaukęs nė 54 metų - 1933 m. birželio 10 d. Biržuose. Palaidotas

senosiose liuteronų reformatų kapinėse prie ežero, pagrindinio tako pradžioje, kairėje pusėje, Jansonų šeimos kape. Kad tarybiniais metais nebūtų išniekintas generolo kapas, buvo nuimtas užrašas.

Taip senosiose Biržų ev. liuteronų reformatų kapinėse ilsisi du didžiai nusipelnę Lietuvai Nepriklausomybės kovų dalyviai: karininkas Jonas Nastopka ir generolas Maksimas Katche.

Parengta pagal straipsnius
www.Wikipedija.lt,
laikraštyje „Biržiečių žodis“
2008 m. birželio 10 d., žurnale
„Krantai“ 2001(4).

M. Katchės laidotuves aprašė 1933 m. birželio 25 dienos „Biržų žinios“:

„Birželio mėnesio 14 dieną ats. generolo Katche kūnas buvo padėtas ev. liuteronų bažnyčioje. 12 valandą jau buvo atskridusi lėktuvų eskadrilė apsižvalgyti. Geležinkelio atvažiavo visas batalionas kariuomenės. Po pietų automobiliais atvyko aukštų karininkų dalyvauti laidotuvėse.

Apie 15 valandą jau pradėjo žmonės rinktis prie bažnyčios. Prieš bažnyčią išsirikiavo karių batalionas ir kariškas orkestras. Bažnyčion suėjo velionio giminės, artimieji ir kariuomenės atstovai. Gedulingas pamaldas laikė kun. A.Šernas.

Lygiai 17 valandą išnešė grabą iš bažnyčios ir prasidėjo gedulinga orkestro garsų lydima eisena kapų link. Žmonių tiek buvo prisirinkę, kad užsikimšusi buvo visa Vytauto

gatvė. Laidotuvių eisenos metu virš miesto skraidė eskadrilė lėktuvų, kurie, vartydamiesi saulės spinduliuose, savo garsiu propelerių ūžesiu atsiveikino paskutinį kartą su velioniu.

Kapuose prie velionio karsto pasakė griaudų paskutinį žodį kun. Adomas Šernas. Visuomenės vardu tarė paskutinį atsiveikinimą divizijos vadas generolas Tamašauskas. Jis priminė velionies nuopelnus mūsų kariuomenei ir laimėjimus kovose dėl mūsų nepriklausomybės. Apgailestavo, kad velionis iš tų kilnių kovų grįžo invalidas.

Toliau atsiveikino pulk. leit. Paškevičius D.L.K. Mindaugo pulko vardu. Jis nupasakojo, kad pulke velionis buvo instruktoriumi ir kad jo paskleistomis karo mokslo žiniomis mindaugėnai pasinaudojo

ir dabar gali didžiulis turėdami vėliavą su vyties ordino kaspinu.

Dr. Mikelėnas nupasakojo velionies biografiją ir Biržų visuomenės vardu pareiškė gailėsčio dėl taip nusipelnusio mūsų tautai žmogaus mirties. Paskutinio gedulingo maršo ir giesmės metu supiltas naujas aukštas kapas buvo apdėtas dideliais ir gražiais vainikais.

Tebūnie lengva Lietuvos žemelė“.

Dėl įvairių priežasčių generolo kapavietė iki pat šios dienos nepaženklinta.

Perspausdinta iš „Sėlos“
muziejaus bendradarbio
A.Seibučio publikacijos Biržų
laikraštyje „Šiaurės rytai“

atkelta iš 6 p.

ko ir toliau išlieka neapmokamose atostogose dėl neišspręstų diak. Gitanos vyro darbo ir jos tarnystės Lietuvoje klausimų.

Kunigas dr. Kęstutis Daugirdas šiemet apsigynė teologijos daktaro disertaciją ir šiuo metu dėstytojauja Mainz'o universitete, Vokietijoje. Tai yra istorinis įvykis, pokaryje turime pirmąjį Sinodo reformatų dvasininką – teologijos daktarą. Jo disertacija apie XVI a. Reformaci-

ją Lietuvoje, jos teologinę mintį bei vieną iškiliausių to meto Lietuvos šviesuolių, mūsų Bažnyčios teologų - Andrių Volaną. Knyga vokiečių kalba turi pasirodyti artimiausiu metu. Džiaugiamės, kad, nepaisant didelio atstumo bei akademinio krūvio universitete, kun. dr. Kęstutis Daugirdas išlaiko pastovų ryšį su Lietuva.

Pensijų fondas ir medicininis draudimas. Šiais metais pensijų

fondas nebuvo papildytas stambiais įnašais. Tačiau nuolatos yra daromi įnašai pačių Lietuvoje tarnaujančių dvasininkų nuo jų išlaikymo po 15% (iš jų 5% yra kas mėnesį išmokami emeritui kun. sen. Petruičepui, kuris jau keleri metai yra ligos patale ir artimųjų prižiūrimas). Veikia dvasininkų draudimai valstybinėse kasose.

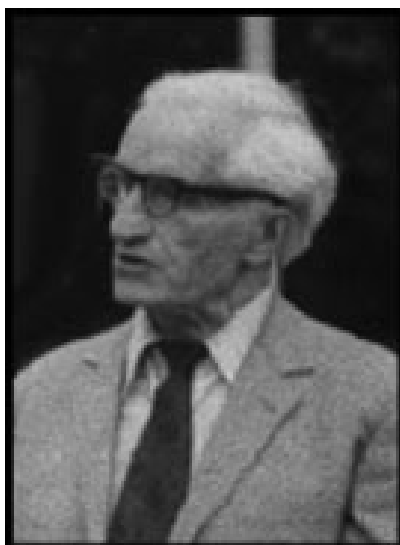

Petras Zablockas (1914 01 03 – 2008 07 13)

Negailestinga mirtis nuvedė į Amžinąją tylą vieną iš seniausių ir aktyviausių mūsų Bažnyčios narių, jos kuratorių, buvusį Sino- do Kolegijos vadovą, energingą kovotoją už tautos laisvę ir nepriklausomybę, biržietį poetą, mokytoją, seniausią LERB kuratorių Petrą Zablocką. Jam teko matyti ir pajauti, kaip po Pirmojo pasaulinio karo Lietuva kėlėsi iš griuvėsių. Gimusiam ir bren- dusiam Biržų rajono Smaliečių kaime, Jam buvo gerai pažįstamas kaimo gyvenimas, buitį, tradici- jos ir papročiai. Tėvai priklausė Papilio ev. reformatų parapijai. Paauglystėje vasarą nustatytomis dienomis nuo ryto iki vakaro ganė gyvulius, klausėsi įvairių kerdžiaus pasakojimų. O kiek romantikos būdavo kartu su tėvu naktigonėn išjojus ganyti arklių, kai prie laužo susirinkdavo ir kiti iš kaimo atjoję vyrai. Taip iki rudens, kol apie 40 kaimo vaikų susirinkdavo į kaimo mokyklą netoli Petro tėvų namų, statytą iš raudonų plytų dar caro laikais. Petru mokykloje sekėsi gerai. Padedant mokytojui Juozui Vilminiui greit pradėjo skaityti elementorių „Žiupsnelis“, pramo- ko rašyti, pajuto mokslo ilgesį.

Su vyresniu broliu Mykolu iš mokyklos bibliotekėlės imdavo ir skaitydavo knygeles. Įgytos žinios Petrą, jo brolių Mykolą taip pat jų draugą Petrą Juodgudį paskatino ir patiems pradėti rašyti, kurti. Visi trys ėmė leisti sąsiuvinio apimties rankraštinių leidinėlių „Varpstis“. Jo redaktoriumi buvo P. Juodgudis, mokėjęs anglų kalbą, nes prieš tai su tėvu buvo gyvenęs Bostone, JAV. Prirašė keletą sąsiu- vinių. Gaila, per karą degant Bir- žams, supleškėjo Petro Zablocko bibliotekėlė, su ja ir šis vaikystės „turtas“.

1928 metais Petras pats pra- dėjo mokintis pagal gimnazijos programą, neakivaizdiniu būdu baigė keturias gimnazijos klases ir buvo priimtas į Biržų „Saulės“ gimnazijos penktąją klasę. Įsitrau-

„Veltui skundies – taip jau buvo lemta,
Kas gologotas tas besuskaičiuos,
Pasidėk po kryžium testamentą,
Parašytą vargo ir kančios.
Ir užbaigęs žemiškąją bylą,
Pasinerk į Amžinąją tylą“.
(„Po tuo dangum“ 157 psl.)

kė į literatūrinę veiklą, bendradar- biavo respublikinėje moksleivijos spaudoje („Moksleivių varpas“, „Naujoji Lietuva“, „Mokslo die- nos“, „Jaunimas“, „Moksleivis“, „Ateities spinduliai“, „Ateitis“). Gimnazijoje užsimezgė draugystė su literatais Leonardu Žitkevičiumi, Eugenijumi Matuzevičiumi, Pauliumi Dreviniu.

Baigus gimnaziją, 1936m. Pe- tras buvo pašauktas į karinę tarny- bą. Pateko į Tauragę, kunigaikščio Butegeidžio pulką, dirbo pulko štabe, bendradarbiavo žurnale „Karys“.

Neturėdamas galimybės studii- juoti literatūrą universitete, Pe- tras Zablockas įstojo į Klaipėdos pedagoginį institutą, kur studen- tams buvo mokama pakankama stipendija. Apsigyveno pas brolių Mykolą, tada jau gyvenusį Klai- pėdoje. Besimokydamas pirminin- kavo studentų korporacijai. Ten Jam teko pergyventi ir Vokietijos „anšliusą“, Klaipėdos ir Klaipėdos krašto atskyrimą nuo Lietuvos.

Kartu su institutu persikėlė į Panevėžį ir čia užbaigė studijas. Jau mokytojaudamas Petras per- gyveno sovietų invaziją į Lietuvą, pirmąsias represijas ir masines tremtis į Sibirą.

Mokytojaudamas Pabiržėje, 1942 m. Petras sukūrė šeimą: vedė tos pat mokyklos mokytoją Valę Kazėnaitę. Tais pat metais Petras Zablockas buvo paskirtas Bir- žuose kuriamos Amatų mokyklos vicedirektoriumi. Čia Jis neužsi- sklendė tiesioginiame darbe. Su poetu Jonu Meku, kitais to meto Biržų šviesuoliais įkūrė Biržų dramos teatrą. Jiems nuoširdžiai talkino žinomi Panevėžio dramos teatro aktoriai: Juozas Miltinis, Donatas Banionis, Juozas Alekna. Greit buvo surepetuotas ir išvydo sceną Kazio Binkio „Atžalynas“, suvaidintas miesto ir apylinkės visuomenei per 40 kartų.

1944 metų vasaros fronto gais- rų liepsnose sudegę Biržai sunaiki- no viltį miestui turėti savo profesio- nalų teatrą, išblaškė entuziastus. Nebeliko Amatų mokyklos. Valė ir Petras Zablockai persikėlė arčiau žmonos tėviškės Pasvalio rajone. Petru skirtos naujos pareigos - įkurti Joniškėlio progimnaziją, jai vadovauti.

Perspėtas, kad yra sekamas ir bus suimtas, slapstėsi, žmona Valė su mažyte dukrele Danguole saugumo sumetimais iš tėvų so- dybos Sindriūnų kaime, Pasvalio rajone, persikėlė į vyro tėviškę Smaliečius. Deja, 1945m. rugsėjo 12 dieną Petras Zablockas buvo „nukenksmintas“. Kaltinimai rūs- tūs: Lietuvos Laisvės Armijos narys, šios nacionalinės organizacijos štabo narys, davęs priesaiką kovoti už Lietuvos laisvę. Už tai karo tri- bunolas Panevėžyje nuteisė Jį 10 metų lagerio ir amžinai tremčiai. Petro žmonai, norint toliau moky- tojauti, saugumas siūlė išsituokti su sovietų valdžios priešū.

Petras Zablockas Komijos res- publikos kalinių lageriuose pergy- veno gulagų pragarą, bekrasčiuose

sniegynuose kirto mišką, dirbo šachtose ir kitus sekinančius darbus. Išgyventi lageriuose Petručiui labai padėjo rūpestingos žmonos siuntiniai su maisto produktais.

Tačiau ir tokiomis sąlygomis, draugaudamas su kūrybingomis asmenybėmis, Jis nenutolo nuo poezijos. Netekęs pavardės, paženklintas tik abstrakčiu „Ж – 29“, Jis visada buvo širdimi su Lietuva, Biržais. Tikrąjį vardą dažniausiai atstodavo slapyvardis „Širvėnas“. To rūstaus laikotarpio Petro Zablocko kūryba sudėta į išpūdingą kolektyvinį leidinį - Intos tremtinių poezijos antologiją „Benamiai“, 1989 metais išleista Vilniuje, poezijos rinkinį „Tremtinio Lietuva“.

Po Stalino mirties atslūgus sovietiniam terorui, Petras Zablockas vėl Lietuvoje, nors vietinė valdžia sutiko nesvetingai. 1959 m. pradėjo mokytojauti Medeikiuose, rašė eilėraščius, bet periodiniai

leidiniai jų nespausdino. Keitė keletą darbo vietų, kol galutinai su šeima įsikūrė Panevėžyje.

Atkūrus Lietuvoje nepriklausomybę, Petras Zablockas bendradarbiavo spaudoje poetų tremtinių leidiniuose. Parengė ir išleido eilėraščių knygas „Einu per rugienas“ (1992), „Sekmadienio prieklėčiai“ (1995), rinktinę „Po tuo dangum“ (1997), atsiminimus „Pakeliui“ (2001). 1995 metais Petras Zablockas buvo priimtas į Lietuvos kaimo rašytojų Sąjungą. Buvo apdovanotas Žemės ūkio ministerijos premija.

Daug jėgų Petras Zablockas skyrė besidarbuodamas savo tėvų ir protėvių tikėjimo evangelikų reformatų Bažnyčios labui. Karo metais buvo išrinktas kuratoriumi ir šį garbingą vardą pateisino per visą savo sudėtingą gyvenimą. 1997 metais Petras buvo išrinktas Lietuvos evangelikų reformatų Bažnyčios Sinodo Kolegijos Pre-

zidentu ir vadovavo Bažnyčiai per visą kadencijos laikotarpį, sėkmingai sprendė organizacines ir kitas problemas.

Petras Zablockas išėjo iš mūsų ir atgulė poilsio į Biržų reformatų - liuteronų kapines, prie Širvėnos ežero, netoli kapo, kur jau daugelį metų ilsisi šviesios atminties mūsų Bažnyčios kunigas A. Balčiauskas, su kuriuo prieškario metais buvo geri bičiuliai.

Petras Zablockas paliko mums ir ateinančioms kartoms eilėraščių, publicistiką, objektyviai aprašytą skaudžią lietuvių tautos istorijos dalį. Kaip sakydavo savo poezijos posmuose, Jis mokėjo ir mirštant gyventi ir gyvenant mirti. Tokį Jį mes visuomet prisiminsime.

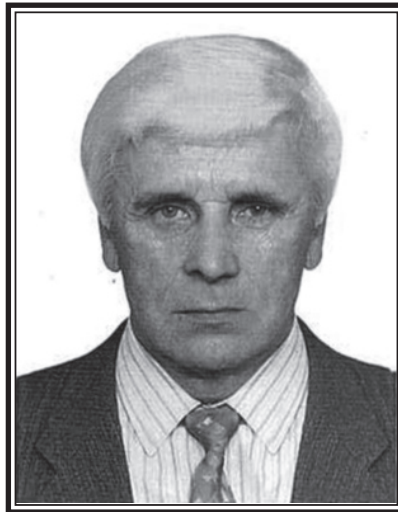
Vilniaus parapijos seniūnų taryba

Petras Mitras (1925 09 25 – 2008 07 30)

Petras Mitras gimė 1925 m. rugsėjo 25 d. Myliškių kaime, Papilio parapija, pasiturinčių ūkininkų, reformatų Onos Januševičiūtės ir Petro Mitrų šeimoje. Mokėsi Papilio progimnazijoje, kurią baigė 1951 metais. Įstojo į Vilniaus universitetą studijuoti anglų kalbą, bet, ištrėmus tėvus, buvo priverstas mesti mokslą ir slapstytis. Draugų išduotas, 1953 m. buvo areštuotas Kaune ir ištremtas į Sibirą, Tomsko sritį, pas tėvus. Ten, kaip ir visi, sunkiai dirbo.

Grįžo iš tremties 1956 metais pas mylimą mokslo draugę Olgą Birutę Juodgudytę, kilusią iš šalia Jo gimtinės esančio Smaliečių kaimo, ir ją vedė. Šeima persikėlė gyventi į Vilnių. Abu užaugino dukrą Rasuolę.

Atsikūrus Vilniaus parapijai, įsijungė į jos gyvenimą, buvo išrinktas seniūnu. Įtemptas, atsakingas darbas, žmonos liga neleido pilnai atsiduoti bažnyčios reikalams ir

Petras atsisakė aktyvios veiklos.

Petručiui daug mokyti neteko, bet buvo gabus, imlus, darbštus ir visur, kur dirbo, buvo gerbiamas ir mylimas: ar Sveikatos ministerijos farmacijos valdyboje, ar ilgiausiai dirbant Vilniaus 3-iosios ligoninės vyr. gydytojo L. Didžiulio pavaduotoju ūkio reikalams. Iš darbo ligoninėje Petras išėjo 2005-ais

metais, sulaukęs 80-ies metų.

Vilniuje buvo įsikūrę jaukius namus. Žmona Olga labai mylėjo gėles, dekoratyvinius krūmus, tad jų sodyba buvo viena gražiausių Antakalnyje. Bet ilgai džiaugtis ramiu gyvenimu neteko. Paūmėjus žmonos ligai, prasidėjo bėdos. Olgą palaidojome praėjusių metų liepos 1 dieną. Po žmonos mirties Petras nebeatsigavo. Depresija, begalinis ilgesys palaužė ir taip nestiprią Jo sveikatą: anksčiau buvę pora mikroinfarktų. Mirė liepos 30 d., nesulaukęs 83-iojo gimtadienio.

Palaidojo Petrą Mitrą rugpjūčio 1 d. Karveliškųjų kapinėse šalia prieš metus mirusios žmonos Olgos superint.kun. Rimas Mikalauskas. Vilniaus reformatai giliai liūdi dėl Petro mirties ir prašo Viešpaties paguodos ir ramybės liūdintiems artimiesiems.

Vilniaus parapijos seniūnų taryba

INFORMACIJA

■ Birželio 13 d. sukako 75 metai, kai Švobiškyje reformatų kunigo, vėliau superintendente, Povilo Jašinsko šeimoje gimė poetė, dramaturgė, vertėja Irena Emilija JAŠINSKAITĖ. Šiuo metu gyvena Anykščių Aknystos pensionate.

■ Birželio 23-24 d.d. į savo eilinį 2008 metų suvažiavimą Birzuose buvo susirinkusi Lietuvos evangelikų reformatų aukščiausioji vadovybė – Sinodas. Antrąją eilinio Sinodo suvažiavimo dieną per iškilmingas pamaldas, buvo paskelbti Sinodo priimti nutarimai. Diakonai (katechetai) Tomas Sakas, Sigita Švambarienė ir Raimondas Stankevičius buvo iššventinti kunigo tarnystėn. Kunigus ordinavo Lietuvos generalinis superintendentas kun. Rimas Mikalauskas, jam asistavo kunigai dr. Miroslav Danys bei Goran Bondesson. Sinodo dalyviai, kartu su į pamaldas atvykusiais parapijiečiais dalyvavo Viešpaties Vakarienėje. Per iškilmingas pamaldas giedojo Biržų bažnyčios merginų ansamblis, vad. vargonininkės Jūratės Duderienės ir Vilniaus reformatų choras „Giesmė“, vad. Janinos Pamarnackienės. Po pamaldų visi buvo pakviesti į Biržų ev. reformatų parapijos namus, kur tęsėsi neformalus bendravimas prie vaišių stalų.

■ Liepos 12 d. Lietuvos reformatai keliavo po Žemaitiją, aplankė Kelmės reformatų bažnyčią, buvusius Gruževskių dvaro rūmus, muziejų, pasigrožėjo kultūros paminklu - Lyduvėnų geležinkelio tiltu, susipažino su architektūros ansambliu – Tytuvėnų pranciškonų vienuolynu, išklause Kelmės liuteronų parapijos pirmininko Helmuto Efromo įdomaus pasakojimo apie prieškarinio liuteronų reformatų bendruomenės gyvenimą, ten tarnavusius reformatų kunigus Kurnatauskus.

■ Liepos 15 d. Lietuvos Seimas priimtu nutarimu valstybės pripažinimą suteikė dar vienai krikščio-

Šimpeliškių kaime

niškai bendruomenei - Septintosios dienos adventistų Bažnyčiai. Adventistai tapo vienuolikta valstybės pripažinta religine bendruomene Lietuvoje. Jie yra krikščionys, laukiantis antrojo Kristaus atėjimo, ir kaip septintąją dieną švenčia ne sekmadienį, o šeštadienį.

■ Liepos 19 d. Tauragėje įvyko dešimtas Lietuvos evangelikų liuteronų Bažnyčios (LELB) Sinodas. Po šventinių Sinodo atidarymo pamaldų, pirmaisiais Statuto pakeitimais Lietuvos evangelikų liuteronų Bažnyčia įteisino susijungimo su išėvijos liuteronų Bažnyčia faktą.

■ Rugpjūčio 9 d. Šimpeliškių kaime, netoli Biržų, LERJD „Radvila“ jaunieji reformatai buvo surengę šventę „Giedu giesmelę su močiu-te“. Tai vienas iš Draugijos vykdomo projekto „Ar galėtume užtikrinti ateitį, jei neturėtume praeities“ renginių. Jame dalyvavo Biržų, Panevėžio, Šiaulių, Vilniaus bendruomenių nariai, Medeikių vaikų namų „Vaiko užuovėja“ vaikučiai.

■ Rugpjūčio 15 – 17 d. grupelė Lietuvos reformatų, vadovaujama kun. R. Stankevičiaus, viešėjo Baltarusijoje, aplankė su „Unitas Lithuaniae“ susijusias vietas.

Kun. T. Sakas po kapų šventės Šlepščių kapinėse

■ Sugrįžęs į Lietuvą po studijų Vokietijoje ir birželio 24 d. per Sinodą iškilmingai iššventintas kunigu TOMAS SAKAS kol kas padeda Biržų krašto kunigams laikyti pamaldas Kapinių šventėse ir yra giriamas vietinių gyventojų už puikius, turiningus ir suprantamus pamokslus. Jam talkina pradedanti vargonininkė Aušrelė Pačiagonytė, kurios skaidrų balselių, užvedantį giesmes, ir patogų grojimą išsidėmėjo daugelis.

Iveikiname

jaunuosius Lietuvos reformatų,
sėkmingai apsigynusius
ir įgijusius:

Kun. RAIMONDA STANKEVIČIŲ
Klaipėdos universitete
ev. teologijos bakalauro laipsnį,

KORNELIJŲ ŠIŠLĄ
Vilniaus pedagoginiame universitete
istorijos bakalauro laipsnį,

AIDĄ KVEDARAITE
Vilniaus pedagoginiame universitete
technologijų edukologijos bakalaurės laipsnį,

DANGELE VAIČEKONYTĘ
Klaipėdos universitete
ev. teologijos bakalaurės laipsnį,

EGLE MEKAITE
Vilniaus universitete
teisės magistrės laipsnį,

JURGA JURŠYTĘ GLUSKINIENĘ
Vilniaus dailės akademijoje vadybos ir verslo
administravimo magistrės laipsnį,

DAINIŲ VIEDERĮ
Kauno medicinos universitete
farmacijos magistro laipsnį.

A.A.

Nuoširdžiai užjaučiame
parapijietę **Valeriją Grigaitę**,
palaidojusią mylimą seserį
Adele Sadauskienę – tautodailininkę, giesmininkę,
folkloro ansamblio „Biržėnai“ įkūrėją,
Lietuvos reformacijos istorijos ir kultūros draugijos narę.

Vilniaus ev. reformatų parapijos seniūnų taryba

Lietuvos reformatų

Bažnyčios vadovybė:

Lietuvos ev. reformatų Bažnyčios

Unitas Lithuaniae

Sinodo Konsistorijos

prezidentė

krt. dr. Renata Bareikienė

mob. 8 688 8 86 32

Lietuvos reformatų

kunigų telefonai:

Gen. superintendentas

kun. Rimas Mikalauskas

gyv. Biržuose

mob. 8~686 6 63 83,

Senjoras kun. emeritas Petras Čepas

gyv. Medeikiuose

tel. 8~450 5 85 77.

kun. dr. Kęstutis Daugirdas

(gyv. Vokietijoje)

kun. Tomas Šernas

gyv. Vilniuje, tel. 213 18 10

mob. 8~687 5 68 46,

kun. Raimondas Stankevičius

gyv. Vilniuje

tel. 8~5 240 65 95

mob. 8~655 4 36 78

kun. Sigita Švambarienė

gyv. Biržuose

mob. 8~681 6 66 61

diak. Gitana Gasiūnaitė

gyv. Prahoje

el. p. saules_miestas@yahoo.com

kun. Tomas Sakas

gyv. Kaune

mob. 8~671 1 16 40

Parapijos vadovybės telefonai:

Valdybos pirmininkė

krt. dr. Renata Bareikienė

mob. 8 688 88632

Valdybos pirmininkės pavaduotoja

Donata Indriūnaitė 234 28 24.

Seniūnai:

Vida Cupreva 236 32 24 d.,

mob. 8 673 0 45 37,

Dalija Gudliauskienė 242 91 18,

mob. 8 685 74951,

Olga Tamulėnaitė

277 03 14, mob. 8 613 60242

Rūta Vaitiekūnienė

mob. 8 685 3 70 27,

Danguolė Juršienė 219 11 09 d.,

241 69 81 n., mob. 8 612 20 402

Laiškus redakcijai galite rašyti

Laisvės pr. 55-10 LT-07190, Vilnius

Dalijai Gudliauskienei

El. paštas: dalija@mail.lt,

Parengė Dalija Gudliauskienė,

Korektorė Dalia Ponskietytė

Leidėjas:

Vilniaus ev. reformatų parapija

Tiražas 100 egz.